

Крім підвищення рівня поінформованості населення України про переваги здорового способу життя, експерти Світового банку пропонують активніше застосовувати існуючі правові норми такі як заборона на продаж алкоголю, заборона на паління в громадських місцях та поблизу навчальних закладів. Ефективність використання подібних правових норм доцільно супроводжувати впровадженням таких податків та тарифів, які б заохочували людей вести здоровий спосіб життя.

Перспективу подальших досліджень ми вбачаємо у дослідженні ціннісних уявлень людей про здоров'я та здоровий спосіб життя, у виявленні мотивів та стереотипів поведінки, що спрямовані на підтримання, збереження та покращення здоров'я у людей, модифікації світового досвіду та розробці практичних тренінгів, які спрямовані на формування здорового способу життя в Україні.

Література

1. Волошко Н.І. Психологія становлення здорового способу життя учасників навчально-виховного процесу: монографія / За ред. В.В. Рибалки. - К.: Логос, 2015. - 416 с.
2. Міхійенко О.І. Формування культури здоров'я населення як нагальна проблема сучасності // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. - 2010.- № 1. – С. 82-91.
3. Феномен людини. Здоровий спосіб життя: зб. наук. праць / Ю.М. Панишкіна. - Львів, 2014. - Вип. 34. – 93 с.
4. World health statistics 2013: WHO Library Cataloguing in Publication Data. – Geneva, 2013. – 103 p.
5. Державна служба статистики України: офіційний сайт / Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

Омері І.Д.

Інститут людини

Київського університету імені Бориса Грінченка

МОТИВАЦІЯ НАВЧАННЯ ДОШКІЛЬНЯТ ЯК АСПЕКТ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Одним з основних завдань сучасного навчального закладу є створення безпечного освітнього середовища для розвитку здорової особистості дитини протягом її навчання, а також формування у дітей свідомого ставлення до свого здоров'я та життя. Функціонування навчальних закладів сьогодні мають на меті не тільки засвоєння знань, а й формування у дітей цінності здоров'я, здорового способу життя як основи успіху та самовдосконалення особистості. Прийняття цінності здоров'я як домінанти орієнтує дитину, починаючи вже з дошкільного віку, на збереження і зміцнення здоров'я; успішну адаптацію в соціальному і освітньому просторі, розвиток творчих здібностей. Саме в такому середовищі у дитини правильно формуються мотивації до навчання та гармонійного розвитку.

Формування самих мотивації до навчальної діяльності є однією з головних проблем закладів освіти та слугує запорукою гармонійного і здорового розвитку дитини. Ефективність навчання залежить передусім від її мотивації, основу якої становлять потреби, інтереси, емоції та ідеали особистості.

Група дослідників під керівництвом М. Матюхіної виявили, що мотивація впливає на формування здорового способу життя, а саме, підвищує функціональний стан нервової системи і таким чином сприяє утворенню зв'язків, тобто, сприяє формуванню знань, вмінь і навичок [3]. Тому формування мотивації навчання дитини має першочергове значення в сучасній освіті, залишаючись на сьогодні дуже актуальною проблемою в освітньому процесі. Поняття “мотивація” розглядається як система мотивів або стимулів, чинників, що зумовлюють конкретну діяльність, поведінку особистості [4, с. 48]. Це поняття охоплює потреби, цілі, наміри, переживання людини, її спрямованість та активність. Мотивація – це один із найважливіших факторів поряд із здібностями, знаннями, навичками, який забезпечує успіх у будь-якій діяльності. А також, це сукупність спонукальних факторів, які викликають активність в організмі і визначають його спрямованість. [2, с. 238]. Мотивація навчання – це комплекс мотивів, які спонукають і спрямовують пізнавальну діяльність дітей, значною мірою визначають її успішність. Мотиви учіння в свою чергу – це спонуки, що характеризують особистість дитини, її основну спрямованість, яка виховується упродовж його життя як сім'єю, так і самою школою. Вони залежать від тих конкретних суспільних умов, в яких розвивається дитина, від того виховання, яке вона отримує [1, с. 7].

Об'єктом нашого дослідження є характеристика навчальної мотивації у дітей дошкільного віку, тому для її аналізу ми обрали класифікацію навчальних мотивів, яку запропонувала Л. Божович і надалі розробила та деталізувала М. Матюхіна [3].

Для мотивації навчання Л. Божович виділила дві групи мотивів, які характеризують спрямованість дитини на навчальну діяльність: *перша група* – пізнавальні мотиви, пов'язані зі змістом навчальної діяльності та процесом навчання; *друга група* – соціальні мотиви, пов'язані з різноманітними соціальними відносинами дитини: з учителем, однолітками, батьками [1, с. 12]. У дослідженнях М. Матюхіної ті ж дві групи навчальних мотивів більш деталізовані в своїх поясненнях: *перша група* – мотиви, що закладені в самій навчальній діяльності включають: мотиви, пов'язані зі змістом навчання: дітей спонукає вчитися прагнення опанувати знання та способи дій, зрозуміти суть явищ; мотиви, пов'язані із самим процесом навчання: дитину спонукає до навчання прагнення виявляти інтелектуальну активність, міркувати, долати перешкоди в процесі вирішення завдань, тобто дитину захоплює сам процес рішення, а не лише отримані результати. *Друга група* – мотиви, що пов'язані з тим, що лежить поза самою навчальною діяльністю містять: широкі соціальні мотиви: мотиви обов'язку й відповідальності перед суспільством, групою,

класом, учителем, батьками та мотиви самовизначення (розуміння значення знань для майбутнього, бажання підготуватися до майбутньої роботи) і самовдосконалення (отримати розвиток у результаті навчання); вузькоособистісні мотиви: прагнення отримати схвалення, гарні відмітки (мотивація благополуччя); бажання бути першим учнем, посісти гідне місце серед товаришів (престижна мотивація); негативні мотиви: прагнення уникнути неприємностей із боку вихователів, вчителів, батьків (мотивація уникнення неприємностей).

Для дослідження навчальної мотивації нами було проведено опитування в дошкільному навчальному закладі "Малютко" м. Червонозаводське Лохвицького району, Полтавської області дітей віком від 5 до 6 років, яким ми поставили одне запитання "Чому (для чого) ти вчишся?" та спробували проаналізувати навчальні мотиви і їх особливості.

Згідно відповідей, серед дошкільників всі сто відсотків дітей висловились, що мають бажання вчитися. Мотивацію до навчання мають 87%, а от 13 % дітей з мотивацією до навчання не визначились (табл. 1).

Як видно з таблиці 1, у дітей дошкільного віку домінує друга група (56,5%) мотивів – соціальні мотиви, пов'язані з різноманітними соціальними відносинами дитини з однолітками та батьками. Але і перша група мотивів, які закладені в самій навчальній діяльності, тобто мотиви, пов'язані зі змістом навчання, мають доволі високі значення (30,4 %). Таких дітей спонукає вчитися прагнення опанувати нові знання.

Таблиця 1.

Мотиви навчання дітей дошкільного віку

Відповіді дітей	
Соціальні мотиви, пов'язані з соціальними відносинами:	Мотиви, пов'язані зі змістом навчання:
Знайду багато нових друзів 47,8%	Дізнатися щось нове 30,4%
Мама казала, що потрібно вчитися 8,7%	
Не знаю 13,1%	

Для того щоб дошкільнята по-справжньому включалися в навчання, потрібно, щоб завдання, що ставляться перед ними в ході навчальної діяльності, були не тільки зрозумілі, але і внутрішньо прийняті дитиною. Тому перед вихователями і батьками стоїть задача з формування і розвитку у дитини позитивної мотивації до навчальної діяльності, чим вищий рівень мотивації, чим більше чинників спонукають дитину до діяльності, тим більших результатів вона може досягти. І тільки в умовах здоров'язбережувального освітнього середовища можливо досягти такого успіху, тому що здорову дитину набагато легше виховувати, вона швидше оволодіває необхідними вміннями, навичками, краще пристосовується до змін навколишніх умов, гармонійно розвивається.

В навчальній діяльності мотивація виконує спонукальну, організуючу і смислоутворюючу функції. Мотиви є наслідком психологічної переробки дитиною тих впливів, які надходять від сім'ї, родини та громадських

закладів і зумовлюються ставленням до них залежно від вікових та індивідуальних особливостей. Тому тільки створюючи здоров'язбережувальний освітній простір в навчальних закладах можливо розраховувати на повноцінний гармонійний розвиток дитини.

Отже, мотивація навчання відіграє важливу роль у становленні особистості, адже без неї неможлива ефективна навчальна діяльність та розвиток здатності дитини до самовдосконалення, саморозвитку, самоосвіти, а повноцінність навчального процесу можливий тільки в дійсно здоров'язбережувальному освітньому середовищі.

Література

1. Божович Л. И. Проблема развития мотивационной сферы ребенка // Изучение мотивации поведения детей и подростков ; под ред. Л. И. Божович, Л.Р. Благондежица. – М.: Педагогика, 1972. – С. 7-44.
2. Канюк С. С. Психологія мотивації: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2002. – С. 238-248.
3. Матюхина М. В. Мотивация учения младших школьников. – М.: Педагогика, 1984. – 144 с.
4. Український педагогічний словник / уклад. С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 375 с.

Онищук С.О.

Одеський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

Молоде покоління сьогодення вирізняється високими темпами діяльності, стресами, низьким рівнем здоров'я, конкурентністю як реальною складовою сучасного життя. У студентській молоді така ситуація зумовлює надмірну мобілізацію життєвих ресурсів, емоційну напруженість, пов'язану з прагненням бути кращим ніж інші, тобто, проявляється здорова конкурентність. На цьому підґрунті виникає ризик соматичних, психічних і соціальних хвороб. Зазначенні реалії актуалізують необхідність формування у студентській молоді переконання в необхідності дбайливого ставлення до власного здоров'я і здоров'я тих, хто їх оточує, прагнення до сприйняття знань щодо фізичної, соціальної, психічної та духовної його складових, дотримання здорового способу життя. У рейтингу загальнолюдських цінностей здоров'я посідає найвищу позицію, оскільки є підґрунтям продуктивного повноцінного життя людини. Натомість неякісне харчування, малорухливий спосіб життя, наявність шкідливих звичок для свого здоров'я, зростання нервово-психічного напруження призвели майже до найнижчої тривалості продовження життєдіяльності громадян України серед європейських країн.